

דְּפִשׁוּטָה לְקַבְּלָא לְאִינּוּן דְּתַבִּין כי כך צריך היחיד בשומע תפילה להתבודדות ולחזור בתשובה כדי שידבק בימין שהיא פשוטה לקבל שבים, **וּבְדִין אֶקְרִי חָסִיד** ואז הוא נקרא חסיד לפי שהימין הוא בחינת החסד, **הָא אַרְבַּע אֵלִין בְּדָקָא יָאוּת** [קטז] הרי נתבארו ארבעה דרכים אלו כראוי.

אור הרשב"י

רעותיה לאכללא גו עניי ומסכיני בבואו לדפוק בשערי רומי מרומים להיות עומד בעמידה בתבירו דליבא במאיכו דנפשא. וכו'.

בשומע תפילה יכוין לשוואה גרמיה גו חסידים לפרט הטאו להתדבק בחסד. מ"ע לברך הכהנים את העם. בנפילת אפים יכוין למסור נפשו למיתה בסבר פנים יפות.

מאחר העמידה עד עלינו לשבח ישוי גרמיה עבד שני דמסדר צלותא. אחר עלינו לשבח ישוי גרמיה עבד שלישי. ע"כ מסידור הרש"י.

והמתבונן יראה שכאשר משוי גרמיה עבד ראשון וכן עבד שני מבואר מהם מעשיו שבהם מתבטא עבודתו כי עבד ראשון הוא כעבד המסדר שבה לאדונו ועבד שני הוא כעבד המסדר תפילת קונו אבל עבד שלישי לכאורה לא עושה דבר אלא כבר גמר את התפילה והולך לו ורק מלעלה מכרזים עליו שהוא עבד וחותרים אותו בחותם של עבד כמו שיבאר לקמן ובמה מתבטאת עבודתו שלו.

[קטז] וכן איתא בסידור הרש"י בהקדמת התפילה וז"ל.

מתחילת תפילת שחרית עד ישתבח יכוין לקיים מ"ע ליראה את השי"ת וכו' גם יכוין לעשות עצמו עבד לשכינה ולאכללא גרמיה גו איננו עבדי ה'.

ומישתבח עד יוצר יכון לקים מצות עשה לברך את ה'.

ומיוצר עד אהבת עולם יכוין לקיים מ"ע לברך את ה' גם יכוין וכו'.

ומאהבת עולם עד שמע יכוין לקיים מצות עשה לאהבה את ה' ברוך הוא וכו'.

ומשמע עד אמת ויציב יכוין לקיים מצות עשה ליחד את ה' ברוך הוא וכו' גם יכוין למסור נפשו על יחוד וקדושת שמו ית' לאכללא גרמיה גו איננו דמסרי נפשיהו על קדושת שמה.

ומעוזר דלים ואילך יכוין לעשות עצמו עני להשתתף עם השכינה הנקראת עניה בהיותה למטה בהיכל הרצון דבריאה כדי שבעלותה יזכה לעלות עימה.

ומאדני שפתי תפתח עד שומע תפילה ישוי

צריך לשים עצמו בתפילה כעבד הכולל כולם

מֵאֵן כָּלִיל לְכָל הַיְיָ מי הוא הכולל לכל אלו הד' תיקונים, **תְּהוּא דְקָא**
אֶצְטְרִיד לְכַלְלָא לֹזַן, וְהֵאֵי אִיהוּ עֶבֶד, דְּאֶכְלִיל
לְכָל שְׂאָר זה שצריך לכלול אותם והוא העבד כי עבד כולל גם עני וחסיד ומוסר
 נפשו לאדונו. **תְּלַת עֲבָדִין אֵינֻן בְּתַלְתּוּ דְּיִבְתִּין, וּפְלָהוּ חָד.**

אור הרשב"י

עשה לשם שמים; וכן בשכיבה, א"צ לומר שבזמן שיכול לעסוק בתורה ובמצות לא יתגרה בשינה לענג עצמו, אלא אפילו בזמן שהוא יגע וצריך לישן כדי לנוח מיגיעתו, אם עשה להנאת גופו אינו משובח, אלא יתכוין לתת שינה לעיניו ולגופו מנוחה לצורך הבריאות שלא תטרף דעתו בתורה מחמת מניעת השינה; וכן בתשמיש אפילו בעונה האמורה בתורה, אם עשה להשלים תאותו או להנאת גופו ה"ז מגונה, ואפי"ם נתכוין כדי שיהיו לו בנים שישימשו אותו וימלאו מקומו אינו משובח, אלא יתכוין שיהיו לו בנים לעבודת בוראו או שיתכוין לקיים מצות עונה כאדם הפורע חובו; וכן בשיחה, אפי"ם לספר בדברי חכמה צריך שתהיה כונתו לעבודת הבורא או לדבר המביא לעבודתו. כללו של דבר, חייב אדם לשום עיניו ולבו על דרכיו ולשקול כל מעשיו במאזני שכלו, וכשרואה דבר שיביא לידי עבודת הבורא יתברך יעשהו, ואם לאו לא יעשהו; ומי שנוהג כן, עובד את בוראו תמיד.

אכן ראוי לבאר על הדבר הזה כי העבודות היא ככל מעשיו מעתה ואילך במשך היום וכמו שמבואר בשולן ערוך סימן רלא וז"ל שם: אם אי אפשר לו ללמוד בלא שינת הצהרים, יישן. ובלבד שלא יאריך בה, שאסור לישן ביום יותר משינת הסוס שהוא שתינ נשמי, ואף בזה המעט לא תהא כוונתו להנאת גופו, אלא להחזיק גופו לעבודת השי"ת; וכן בכל מה שיהנה בעולם הזה, לא יכוין להנאתו, אלא לעבודת הבורא יתברך, כדכתיב: בכל דרכיך דעהו (משל"ג, ו) ואמרו חכמים: כל מעשיך יהיו לשם שמים, שאפילו דברים של רשות, כגון האכילה והשתיה וההליכה והישיבה והקימה והתשמיש והשיחה וכל צרכי גופך, יהיו כולם לעבודת בוראך, או לדבר הגורם עבודתו, שאפילו היה צמא ורעב, אם אכל ושתה להנאתו אינו משובח, אלא יתכוין שיאכל וישתה כפי חיותו, לעבוד את בוראו; וכן אפילו לישיב בסוד ישרים, ולעמוד במקום צדיקים, ולילך בעצת תמימים, אם עשה להנאת עצמו והשלים הפצו ותאותו, אינו משובח אלא א"כ

וְעַלֵּיהֶוּ כְּתִיב שלשה עבדים הם בשלשה מקומות והיינו בפסוקי דזמרה לאחר
העמידה ולאחר סיום התפילה, והכל אחד ועליהם כתוב, הִנֵּה כְּעֵינַי עֲבָדִים
אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם וְגו'. בֵּין עֶבֶד לְעֶבֶד אֵינוֹן אַחֲרָנִין בין
עבד ראשון לעבד שני נמצאים התיקונים האחרים. בֵּין עֶבֶד קְדָמָהּ, לְעֶבֶד
תְּנִינָא, אֵית לִיה לְמַמְסַר נַפְשִׁיהָ עַל יְחוּדָא דְקְדוּשַׁת
שְׁמִיהָ כִּי בֵּין עֶבֶד רֵאשׁוֹן לְעֶבֶד שֵׁנִי הוּא צָרִיךְ לְמַסּוֹר נַפְשׁוֹ עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ ית' בקריאת
שמע, וּלְשׁוֹאָה גְרַמִּיהָ עָנִי וּמְסַכְנָא בְּצִלוֹתָא דְעַמִּידָה
וּלְעִשׂוֹת עֲצָמוֹ עֵנִי וְאִבּוּן בְּתַפִּילַת הַעֲמִידָה, וּלְשׁוֹאָה גְרַמִּיהָ גּוֹ חֲסִידִים
בְּשׁוֹמַע תְּפִלָּה וּלְפִרְט חֲטָאִיו כְּדִי לְהִכְלִל עִם הַחֲסִידִים בְּשׁוֹמַע תְּפִלָּה. עֶבֶד
תְּלִיתָאָה בְּתַר דְּסִיִּים וְסִדְר כְּלָא ועבד שלישי הוא לאחר סידור כל
התפילה והולך לו.

תפילת העבד לא תשוב ריקם לעולמים והקב"ה פורס עליו ימינו
תְּנָן, בְּהֵהִיא שַׁעְתָּא דְּסִדְר בְּר נָש פֶּל הֵנִי סְדוּרִין
אַרְבַּע, בְּרַעוּ דְלָבָא למדנו שבאותה השעה כאשר האדם סידר כל
אלו הארבעה תיקונים ברצון והתעוררות הלב להשי"ת, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
נִיחָא קַמִּיהָ, וּפְרִישׁ יְמִינָהּ עֲלֶיהָ, בְּהֵהוּא עֶבֶד תְּלִיתָאָה
הוא טוב ונוח לפני הקב"ה והוא פורס ימינו עליו במושך עליו חוט של חסד באותו עבד
שלישי, וְקָרָא עֲלֶיהָ וְאָמַר לִיהָ, וְקוּרָא עֲלִיו וְאָמַר לוֹ עֲבָדִי אַתָּה,
דְּכְתִיב כְּמוֹ שְׁכָתוּב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אַתָּה יִשְׂרָאֵל

אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר. וְדַאי עֲלוֹתָא (דף קצ"ו ע"א) דִּהְיֵי בֵּר נֶשׁ,
 לָא תִּהְיֵדַר בְּרִיקְנֵיָא לְעֵלְמִין ובודאי תפילה של אדם זה לא תשוב ריקם
 לעולמים. אַתָּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקִיָּהּ בֵּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקוּ לְרַבִּי אֲלֵעֶזֶר.

מי שמסדר אלו התיקונים ידע לו שהקב"ה משתבח בו וקורא עליו עבדי אתה
 ישראל אשר בך אתפאר

אָמַר רַבִּי אֲלֵעֶזֶר, תָּא חַוִּי, תִּירֵי עֶבֶד מַאֲיֵנוּן תְּלִתָּא,
 אֵינּוּן דְּכָלְלִי כָּל הֵנִי בֵּא וּרְאָה כִּי שְׁנֵי עַבְדִּים מֵאוֹתָם הַשְּׁלֹשָׁה שֶׁהוּא

צריך לעשות עצמו הם כוללים כל שאר התיקונים שנמצאים ביניהם, דִּהְיֵא
 תְּלִיתָאָה קִיַּמָּא לְחַתְמָא בֵּיהּ חוֹתְמָא לְעֵילָא שהרי מה
 שמכוין לעשות עצמו עבד שלישי הוא לענין מה שהוא עומד לקבל חותם של עבד מלמעלה
 שהקב"ה מכריז עליו עבדי אתה, לְשׁוֹנָאָה בֵּיהּ יְדָא מִיַּמֵּינָא דְּמִלְכָּא,
 וְלֹאֲשֶׁתְּבַחָא בֵּיהּ וְלַהֲמַשִּׁיךְ עֲלֵיו יַד הַיְמִין חוּט שֶׁל חֶסֶד וְלַהֲתַפְאֵר בּוֹ שֶׁהוּא עַבְד

כמו שאמר שמכריזים עליו עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. אָבֵל הֵנִי תִּירִין,
 קְדָמָאָה וְתַנִּינָא, אֵינּוּן כְּלָלָא דְּכָלָא אבל אלו שני העבדים

הראשונים הם כללות הכל ובכללם וביניהם יש גם התיקון למסור עצמו על קדושת שמו
 בק"ש ולעשות עצמו עני בעמידה וחסיד בשומע תפילה. וְדוּד שִׁבְחָה גְרַמִּיָּה
 בְּהוּ דְּכַתִּיב ודוד המלך שיבח עצמו בשני עבדים אלו כמו שכתוב, (תהלים קטז)

אֲנָא יְהוָה פִּי אֲנִי עֲבַדְךָ אֲנִי עֲבַדְךָ וְגו', דְּאֵלִין כְּלָלִי
 דְּכָל שְׂאָר לִפֵּי שֶׁהם כוללים שאר כל התיקונים. תְּלִיתָאָה בְּךָ קִיַּמָּא